

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र

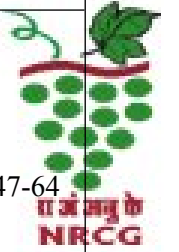
या आठवड्यातील हवामान अंदाज

गुरुवार (04/06/2026) – बुधवार (10/06/2026)

स्थान	तापमान (°C)		पावसाची शक्यता	दगांचे आच्छादन	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास) किमान-कमाल	सापेक्ष आर्द्रता %
	किमान	कमाल				
नाशिक	24	31-36	नाशिक, ओझर, कळवण, पिंपळगाव बसवंत, दिंडोरी, पालखेड - गुरु - बुध - रिमझिम ते हलका पाऊस. लोणी, वणी - गुरु ते सोम - रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	25-34	39-58
पुणे	23-24	31-35	पुणे, फुरसुंगी, लोणी काळभोर, उरुळी काचन, माळेस, थवत, नाशयगाव, गुरु शुक, शनि, रवि, रिमझिम ते हलका पाऊस. इंदापूर- गुरु, शुक, शनि, रवि - रिमझिम पाऊस. बारामती - गुरु, शुक, शनि, रवि, मंगळ- रिमझिम ते मध्यम पाऊस	स्वच्छ ते ढगाळ	18-28	47-64
सोलापूर	22-23	28-33	सोलापूर- गुरु, शुक, शनि, रवि, मंगळ, बुध- रिमझिम ते हलका पाऊस. बाशी, वैराम, औसा, तुळजापूर - गुरु ते सोम- रिमझिम पाऊस. लातूर- गुरु - बुध- रिमझिम ते हलका पाऊस. नन्नज- गुरु-बुध- रिमझिम पाऊस. पंढरपूर- गुरु, शुक, सोम, बुध- रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	11-26	52-74
सांगली	22-24	27-33	मिरज, सांगली- गुरु ते लम्न- रिमझिम ते हलका पाऊस. शिरगुप्पी - शुक ते मंगळ - रिमझिम ते हलका पाऊस. पळशी, पलूस, कवठा - गुरु, शुक, शनि, बुध - रिमझिम	स्वच्छ ते ढगाळ	22-27	46-74

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र, पुणे
ICAR-National Research Centre for Grapes, Pune

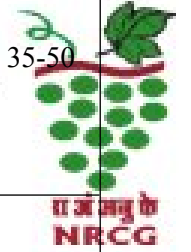

			पाऊस. शेटफळ, वाळवा- गुरु ते सोम- रिमझिम पाऊस. खानापूर विटा- गुरु, शुक्र, शनि रवि, मंगळ- रिमझिम पाऊस			
विजयपुरा	23-24	30-33	चडचन, टिकोटा, तेलसांग, विजयपुरा – शुक्र, शनि, रवि, मंगळ, बुध - रिमझिम ते हलका पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	21-46	46-65
हैदराबाद	24-25	33-35	हैदराबाद, मेडचल - गुरु-बुध - रिमझिम ते मध्यम पाऊस. झहिराबाद - गुरु, शुक्र, शनि, रवि, मंगळ, बुध - रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	14-27	46-57
सातारा	22-23	28-33	खटाव, सातारा- गुरु, शुक्र, शनि रवि, मंगळ, बुध - रिमझिम पाऊस. फलटण- गुरु, शुक्र, शनि रवि, मंगळ- रिमझिम पाऊस	स्वच्छ ते ढगाळ	11-26	52-74
अहमदनगर	23-24	33-36	अहमदनगर, संगमनेर, कोपरगाव, राहाता, श्रीगोंदा - गुरु ते सोम- रिमझिम ते हलका पाऊस. अकोले, जामखेड- गुरु-बुध- रिमझिम ते हलका पाऊस कर्जत- गुरु- मंगळ- रिमझिम ते हलका पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	11-39	35-50
जालना	25-26	36-37	अंबड, घनसावंगी, मंठा - गुरु ते सोम - रिमझिम पाऊस. जालना- गुरु ते मंगळ - रिमझिम ते हलका पाऊस. जाफराबाद – गुरु ते बुध - रिमझिम ते हलका पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	09-17	37-46
बुलडाणा	24-25	35-39	बुलडाणा, डी. राजा, सिंदखेड राजा - गुरुवार ते सोमवार – रिमझिम ते हलका पाऊस. चिखली - गुरुवार ते मंगळवार - रिमझिम ते हलका पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	15-26	31-40
कोल्हापूर	22-23	26-32	कागल, करवीर, गगन-बावडा- गुरु-बुध - रिमझिम ते मध्यम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	17-25	53-83
बंगळुरु ग्रामीण	20-21	28-31	अनकल, दोड्डाबल्लापूर, बंगळुरु-पूर्व, बंगळुरु-उत्तर, बंगळुरु- गुरु, शुक्र, शनि, रवि, सोम, बुध- रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	21-33	46-58

भारतीय कृषि
ICAR-National

राष्ट्रीय शोधन केंद्र, पुणे
Grapes, Pune

राष्ट्रीय केंद्र
NRCG

बेलागावी	21-22	24-30	बेळगावी, गोकाक-गुरु-बुध - रिमझिम ते हलका पाऊस. चिक्कोडी- शुक्र-मंगळ- रिमझिम ते हलका पाऊस. आतनी - गुरु ते बुध - रिमझिम ते मध्यम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	18-25	61-81
बिदर	25-26	34-37	बसवकल्याण, हुमानाबाद- गुरु-बुध - रिमझिम पाऊस. बिदर- गुरु, शुक्र, शनि, रवि, मंगळ, बुध - रिमझिम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	11-21	38-45
बागलकोट	23-24	30-33	बागलकोट, हुंगुंद- शुक्र, शनि, रवि, मंगळ, बुध - रिमझिम ते हलका पाऊस. जमखंडी, मुधोळ - गुरु ते बुध - रिमझिम ते मध्यम पाऊस.	स्वच्छ ते ढगाळ	21-46	46-65

टीप: वरील हवामान माहिती खालील संकेतस्थळांवर दिलेल्या हवामान अंदाजाचा सारांश आहे

https://www.wunderground.com/?em_ven=cgi

<https://indagrmet.gov.in/weatherdata/BlockWindow.php>

<https://www.timeanddate.com/weather/india>

भाकअनुप-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र अचकतेचा दावा करत नाही

भारतीय कृषि संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र, पुणे
Indian National Research Centre for Grapes, Pune

॥ पाणी व्यवस्थापन

अपेक्षित पॅन बाष्पीभवन: 6.0-9.0 मिमी

शिफारस केलेले सिंचन प्रमाण:

1. अनेक भागात रिमझिम ते हलका पाऊस पडण्याची शक्यता आहे. जर माती वाप्सा (क्षेत्र क्षमता) स्थितीत असेल तर द्राक्षबागेला पाणी देऊ नये.
2. बंधारे ओले ठेवण्यासाठी मलचिंगमचा सराव करावा. यामुळे बांधाच्या पृष्ठभागावरील ओलाव्याचे बाष्पीभवन झाल्यामुळे रुट झोनमध्ये तयार होणारी क्षारता कमी होईल.

3. खरड छटणी केल्यावर, अंकुर वाढीच्या अवस्थेत, दररोज 8,500 – 14,450 लि./एकर सिंचनासाठी पाणी द्यावे. जर सिंचनाच्या पाण्याचे क्षारता 1 dS/m पेक्षा कमी असेल, तर दररोज 6,800 – 10,000 लि./एकर द्यावे.
4. वाढ आवश्यकतेपेक्षा जास्त असल्यास, सिंचन पाणी वापर कमी करून 4,500 – 7,000 लि./ एकर करावे. तरीही वाढ आटोक्यात आणता येत नसेल, तर वाढ नियंत्रणात येईपर्यंत सिंचन थांबवावे.
5. सिंचनासाठी कमी पाण्याची उपलब्धता असण्याची शक्यता असल्यास, छटणी करताना बांध (संपूर्ण द्राक्षबागा नाही) भरून टाकावे आणि बंधान्याला आच्छादित करावे. बंधान्याला पूर आल्याने रूट झोनमध्ये जमा झालेला मीठाचा भार कमी होईल आणि मलचिंगामुळे मातीच्या पृष्ठभागावरील पाण्याचे बाष्पीभवन कमी होईल. अशाप्रकारे, यामुळे जमिनीतील मिठाचे प्रमाण कमी होईल आणि त्याच वेळी माती संतृप्त होईल ज्यामुळे योग्य अंकुर फुटेल. शिवाय, सिंचनासाठी कमी पाणी उपलब्ध असले तरीही नवीन उगवलेल्या कोंबांना खारटपणामुळे नुकसान होणार नाही.
6. सूक्ष्म घड निर्मिती च्या अवस्थेत, अंकुर वाढ नियंत्रित करण्यासाठी सिंचन पाणी 3500 ते 5000 लिटर / एकर / दिवस असावे.
7. सूक्ष्म घड निर्मिती च्या अवस्थेसाठी, ताण देणे आवश्यक आहे. चिकणमातीत मातीत पाणी धरून ठेवण्याची क्षमता जास्त असल्याने, कृपया लक्षात घ्या की ताण लवकर लादला जाणे आवश्यक आहे अन्यथा फलनक्षमतेवर परिणाम होईल.

माती आणि पोषक व्यवस्थापन

काढी ची वाढ अवस्था:

1. कोब फुटल्यानंतर 5-6 भागांमध्ये 50 किलो युरिया/एकर टाकावा. चुनखडीयुक्त जमिनीत, युरियाचा वापर करू नका, त्याऐवजी अमोनियम सल्फेट 85 किलो/एकर किमान 7-8 फुटांमध्ये अंकुर फुटल्यापासून वापरावा.

2. अंकुरांची जोमदार वाढ झाल्यास, नायट्रोजन वापरणे थांबवावे आणि नायट्रोजन वापरणे पुन्हा सुरु करण्यापूर्वी वाढ स्थिर होण्याची प्रतीक्षा करावी. तरीही वाढ होत राहिल्यास सिंचन कमी करावे. नंतर जेव्हा वाढ इच्छित स्तरावर ठेवली जाते तेव्हा पुन्हा सुरु करावे.

3. माती परीक्षण मूल्यावर आधारित, झिंक सल्फेट @10 किलो/एकर फेरस सल्फेट @10 किलो/एकर आणि त्यानंतर मॅग्नेशियम सल्फेट @15 किलो/एकर 5-7 पानांच्या अवस्थेपासून कमीतकमी 2 स्प्लटमध्ये वापरा. बोरॉनचा वापर काटेकोरपणे माती आणि पेटीओल चाचणीवर आधारित असावा.

4. चुनखडीयुक्त जमिनीत, सक्रिय वाढीच्या अवस्थेत मॅग्नेशियम सल्फेट आणि पोटॅशियम सल्फेट @ 2 ग्रॅम / लिटर फवारणी करा.

5. पान कुरळे होण्याची शक्यता असल्यास, पानांचे मार्जिन तपासावे, जर थोडे ते जास्त पिवळे असल्यास पोटॅशियमची कमतरता होण्याची शक्यता असते. अशावेळी सल्फेट ऑफ पोटॅश ची 3 ग्रॅम / लिटर ची पणसंबंधी फवारणी करावी आणि त्यानंतर 2 ते 3 भागांमध्ये 20-25 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश /एकर फवारणी करावी.

सुक्ष्म घड निर्मिती अवस्था:

1. माती परीक्षण मूल्यांवर आधारित, जमिनीत फॉस्फरसची कमतरता असल्यास 20 - 25 किलो / एकर फॉस्फोरिक ऍसिड किंवा 150 किलो / एकर एसएसपी वापरावा. चुनखडीयुक्त जमिनीत फॉस्फोरिक ऍसिड वापरणे इष्ट आहे. जोपर्यंत माती आणि पेटीओल चाचण्या कमी फॉस्फरसची उपलब्धता दर्शवत नाहीत तोपर्यंत फॉस्फोरिक ऍसिड देऊ नये.

2. नायट्रोजन असलेले कोणतेही पाण्यात विरघळणारे खत घालू नये.

3. 45 दिवसांनंतर, वेलीतील पोषक घटक जाणून घेण्यासाठी पेटीओल चाचणी करावी. अंकुराच्या पायथ्यापासून 5 व्या पानापासून पेटीओल्स काढले गेलेल्या पानांची मोजणी करून गोळा केले जावे.
4. मॅग्नेशियम सल्फेट 15 किलो /एकर 45 ते 55 दिवसांनंतर च्या कमीत कमी 2 भागामध्ये वापरा.
5. चुनखडीयुक्त जमिनीत, मॅग्नेशियम सल्फेट आणि पोटॅशियम सल्फेट 3 ग्रॅम / एल 45 ते 55 डीएपी दरम्यान फक्त एकदा फवारणी करावी.
6. सिंचनाच्या पाण्यात 100 पीपीएम वेक्षा जास्त सोडियम असल्यास पाने काळे होण्याच्या लक्षणांवर बारीक लक्ष ठेवावे.
7. पान कुरळे होण्याची शक्यता असल्यास, पानांचे मार्जिन तपासावे, जर थोडे ते जास्त पिवळे असल्यास पोटॅशियमची कमतरता होण्याची शक्यता असते. अशावेळी सल्फेट ऑफ पोटॅश ची 3 ग्रॅम / लिटर ची पर्णासंबंधी फवारणी करावी आणि त्यानंतर 2 ते 3 भागामध्ये 20-25 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश /एकर फवारणी करावी.
8. जंबो, नानासाहेब पर्यल इत्यादी रंगीत जातींमध्ये पोटॅशियमची कमतरता असल्यास पानांचे कुरळेपणा आणि पानांच्या मार्जिनचे लालसर/कांस्यीकरण दिसून येते. अशावेळी सल्फेट ऑफ पोटॅश ची 3 ग्रॅम / लिटर ची पर्णासंबंधी फवारणी करावी आणि त्यानंतर 2 ते 3 भागामध्ये 20-25 किलो सल्फेट ऑफ पोटॅश /एकर फवारणी करावी.

III. कॅनोपी व्यवस्थापन

द्राक्षबागेतील सध्याच्या वाढीच्या अवस्थेनुसार आणि हवामानाच्या परिस्थितीनुसार खालील अवस्थेतील करावयाच्या उपाययोजना.

अ) जुनी द्राक्ष बाग:

9. काही द्राक्ष उत्पादक भागांमध्ये झालेल्या अलीकडील पावसामुळे तापमानात घट झाली आहे आणि द्राक्ष बागेत सापेक्ष आर्द्रता वाढली आहे.

२. वाढलेली आर्द्रता उशिरा छटणी केलेल्या द्राक्ष बागांमध्ये एकसमान आणि लवकर डोळे फुटण्यास मदत करेल.

३. उशिरा कापणी केलेल्या द्राक्ष बागांमध्ये हायड्रोजन सायनामाइड चा २०-२५ मिली/लिटर पाणी ह्या प्रमाणात वापर करू शकतो.

४. शूट थिनिंग ही एप्रिल छटणीनंतर केली जाणारी एक महत्त्वाची कॅनोपी व्यवस्थापन पद्धत आहे, जी द्राक्ष वेलींच्या अतिवाढ नियंत्रित करण्यासाठी आवश्यक आहे. हे काम फुटे १०-३० सेमी लांब झाल्यावर करावे, ज्यामुळे ते सोपे आणि प्रभावी होते. योग्य शूट थिनिंगमुळे द्राक्ष वेलींच्या क्षेत्रात ०.५ ते ०.७ शूट्स प्रति चौरस फूट इतकी आदर्श घनता राखली जाते. यामुळे सूर्यप्रकाश व हवा खेळती राहते आणि रोगांचा प्रादुर्भाव लक्षणीयरीत्या कमी होतो.

५. अनेक द्राक्ष बागांमध्ये कळी फुटण्यास उशीर किंवा अजिबात फुटत नसल्याचे दिसत आहे.

उपाय: युरिया ०.१ मिली/एकर दराने ३ ते ४ वेळा (एक दिवस आड) घालावा. सध्याकळी ०.३० ते ०.५० लिटर पाण्यात मिसळून स्प्रे करावा. जास्त प्रमाणात स्प्रे केल्यास नवीन पाने करपू शकतात.

ब) नवी द्राक्ष बाग:

१. मुख्य खोड विकसित करताना स्टॉप आणि ग्नो पद्धत अवलंबावी. १०-११ पानांच्या अवस्थेत असलेल्या मुख्य शूट ७-८ पानांच्या टप्प्यावर पिचिंग (Pinching) करावे.

२. नवीन वाढीवरील बाजूच्या शूट ३-४ पानांच्या अवस्थेत पिचिंग करावे आणि मुख्य वरच्या शूट पुढील कॉर्डनसाठी बांधावे.

कॉर्डन विकसित करताना देखील स्टॉप आणि ग्नो पद्धत वापरावी.

३. कॉर्डन वायरवर वळलेल्या शूट सुमारे ७-८ नोड्सवर पिचिंग करावे. बाजूचे शूट ३-४ नोड्सवर पिच करावे. यामुळे त्याच हंगामात कॉर्डनची लांबी वाढते आणि पहिल्या वर्षीच प्रति वेल आवश्यक इतक्या काड्या तयार होतात.

ICAR-National Research Centre for Grapes, Pune

४. फळ मुकुल विभेदनासाठी ६ बीए @ १० ppm आणि युरासिल @ २५ ppm ची फवारणी करणे आवश्यक आहे

क) खुंट रोप / रूटस्टॉक व्यवस्थापन :

जानेवारी-फेब्रुवारी दरम्यान शेतात लावलेली खुंट रोप / रूटस्टॉक आतापर्यंत मुळांच्या विकासामुळे स्थिरावली असण्याची शक्यता असते. शेतात खुंट रोपे स्थिरावणे याचा अर्थ केवळ जमिनीत मुळांचा विकास होणे असा नसून, जमिनीच्या वर फुटीचा देखील विकास होणे असा आहे. शेतातील संतुलित खुंट रोपांमध्ये मूळ आणि फूट यांचे गुणोत्तर योग्य असणे आवश्यक आहे. हा विकास साधण्यासाठी योग्य सिंचन आणि अन्नद्रव्य व्यवस्थापनात प्रामुख्याने नत्र आणि स्फुरद युक्त खतांच्या ग्रेडचा वापर करणे गरजेचे आहे. ज्या बागांमध्ये सिंचनाच्या पाण्याची कमतरता आहे, तिथे आच्छादनाचा (मल्टिविंग) वापर करावा. तसेच, बाष्पीभवनाद्वारे होणारा पाण्याचा अपव्यय टाळण्यासाठी, सिंचन प्रामुख्याने पहाटे किंवा सायंकाळी उशिरा

करणे अधिक फायदेशीर ठरते.

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र, पुणे
ICAR-National Research Centre for Grapes, Pune

IV. रोग व्यवस्थापन

खरड छाटणी नंतरचे दिवस	रोगांचा धोका			
	केवडा	शुरी	बुरशीजन्यकरपा	इतर
55	नाही	नाही	नाही	जिवाणू करपा- नाही. तांबेरा - नाही

तापमानात वाढ होत असल्याने ओलांडे पाण्याने धुवून घेणे गरजेचे आहे.

केवडा रोगाचा प्रतिबंधात्मक उपाय म्हणून बोर्डो मिश्रणाची फवारणी करावी. ज्या भागात मान्सूनपूर्व पाऊस झाला आहे, तिथे **बुरशीजन्यकरपा** रोगाच्या नियंत्रणासाठी 'थिओफिनेट मिथाइल' किंवा 'कार्बेन्डाझिम' 9 ग्रॅम प्रति लिटर प्रमाणे वापर करावा. पाऊस सुरु होताच 'ट्रायकोडर्मा'चा वापर ठिबक सिंचनद्वारे करण्यास सुरुवात करावी. या टप्प्यावर आंतरप्रवाही बुरशीनाशकांची आवश्यकता नाही.

V. कीड आणि त्याचे व्यवस्थापन

- स्ट्रोमेटियम बार्बेटम (*Stromatium barbatum*) या खोडकिडीचे प्रौढ कीटक जून महिन्याच्या पहिल्या पंधरवड्यात बाहेर पडू लागतात. खोडकिडीच्या प्रौढ कीटकांच्या बाहेर पडण्याच्या सुरुवातीच्या काळावर लक्ष ठेवण्यासाठी प्रकाश सापळे लावणे उपयुक्त ठरेल. हे प्रकाश सापळे दररोज संध्याकाळी 6:00 ते 9:00 या वेळेत 3 तास चालवा आणि गोळा केलेल्या कीटकांना कीटकनाशक मिसळलेल्या पाण्यात टाकून नष्ट करा. कडुलिंबाचे तेल किंवा कडुलिंबाच्या बियांच्या गराचा अर्क लावल्याने किंवा द्राक्षबागेत कडुलिंबाची पाने लटकवल्याने स्ट्रोमेटियम बार्बेटमच्या प्रौढ कीटकांना दूर ठेवता येते. मुख्य खोड आणि वेलींच्या टोकांवरील सैल साल स्ट्रोमेटियम बार्बेटमसाठी लपण्याची जागा बनते, ही सैल साल काढून टाकल्यास द्राक्षबागेत अंडी घालण्याचे प्रमाण कमी होईल. ही कीड प्रामुख्याने मृत, लाकडावर उपजीविका करणारी असल्याने, जुन्या व उत्पादन न देणाऱ्या बागा काढून टाकून नवीन लागवड करणे ही व्यवस्थापनाची सर्वोत्तम पद्धत आहे. जर बाग 6 वर्षांपेक्षा कमी वयाची असेल, तर मुख्य खोड आणि कॉर्डन्सचे पुनरुज्जीवन (rejuvenation) केले जाऊ शकते.
- चाफर भुंगेरे हे पांढऱ्या अळ्यांचे प्रौढ कीटक आहेत. मे-जून महिन्यांत चांगला पाऊस पडल्यानंतर ते बाहेर पडू लागतात. ते रात्रीच्या वेळी सक्रिय असतात आणि दिवसा लपून राहतात. मिलन झाल्यावर एक मादी जमिनीत सुमारे ५० अंडी घालते आणि तिथेच ते मुळांवर जगतात. तथापि, द्राक्षांच्या मुळांचे त्यांच्या अळ्यांमुळे होणारे नुकसान ही मोठी समस्या नाही. प्रौढ कीटक पाने खाऊन मोठे नुकसान करतात. बहुतेकदा द्राक्षबागेच्या सीमेवरील द्राक्षांच्या झाडांना याचा फटका बसतो. भुंगेऱ्यांना मारण्यासाठी रात्री प्रति लिटर पाण्यात ०.५ मिली या प्रमाणात लॅम्डा सायहॅलोथ्रिन ४.९ सीएसची फवारणी करणे प्रभावी ठरते.
- इमिडाक्लोप्रिड 17.8 एसएलची 0.4 मिली प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी केल्यास नवीन वाढीवरील पिट्या ढेकूण नियंत्रणात आणण्यास मदत होईल.

- थिप्स किंवा अळ्यांचे प्रादुर्भाव झाल्यास, फिप्रोनिल 80 डब्ल्यूजी @ 0.0625 ग्रॅम प्रति लिटर किंवा इमामेक्टिन बेंझोएट 5 एसजी @ 0.22 ग्रॅम प्रति लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करणे प्रभावी ठरते. अळींचे नियंत्रण करण्यासाठी द्राक्षाच्या बागांच्या बाहेर प्रकाश सापळे बसवा.
- दुसऱ्यांदा खुडणी केल्यानंतर थिप्सचे नियंत्रण करण्यासाठी अतिरिक्त वाढ काढून टाका.
- माइद्सचा प्रादुर्भाव दिसू शकतो, त्यामुळे द्राक्षबागांचे काळजीपूर्वक निरीक्षण करा. माइद्सचा प्रादुर्भाव आढळल्यास, सल्फर ८० डब्ल्यूडीजी १.५-२.० ग्रॅम प्रति लिटर पाण्यात मिसळून देणे प्रभावी ठरते.
- 'स्केल इन्सेक्ट' (खवले कीड) चे नियंत्रण करण्यासाठी, बाधित द्राक्ष वेळीवरील सैल झालेली साल काढून टाका आणि स्केल कीटक हाताने खरवडून काढा. त्यानंतर, बाधित वेळीचे मुख्य खोड आणि कॉर्डन्स (फांद्या) 'इमिडाक्लोप्रिड १७.८ एसएल' (०.४ मिली प्रति लिटर पाणी) आणि 'मेटारायझियम अॅनिसोप्लिन' (३ मिली प्रति लिटर पाणी) यांच्या मिश्रणाने धुवून काढा.

भारतीय कृषी संशोधन परिषद-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र, पुणे
ICAR-National Research Centre for Grapes, Pune

